

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES"**

м. Харків, 26–27 жовтня 2023 р.

Харків
2023

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бабенко А.О. – канд. техн. наук, доцент

Вельш Вольфганг – габілітований доктор філософії, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Коростельов Є.М. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Лисечко В.П. – канд. техн. наук, доцент

Лях В.В. – д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон. наук, доцент

Семенцова О.В. – канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 11.12.2023 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовтня 2023р. Відп. за випуск В.О. Даніл'ян. — Харків : Мачулін, 2023. — 242 с..

ISBN 978-617-8195-79-3

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-79-3

© Авторський колектив, 2023

© Мачулін, худ. оформлення, 2023

АБАШНІК У.В., здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

*Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

«БУДИНОК ПРИВИДІВ» (1942): ОСОБЛИВОСТІ ШВЕЙЦАРСЬКОЇ КОМЕДІЇ ЖАХІВ

В історії кіно Швейцарії 1940-х років важливе місце займає комедія жахів під назвою «Будинок привидів» (нім. *Das Gespensterhaus*), над якою автори працювали у містах Цюріх та Берн навесні 1942 р. й представили на екранах жителям міста Берна вже 28 серпня 1942 р. [2]. Взагалі комедія жахів (нім. *die Gruselkomödie*, також *die Horrorkomödie*) є цікавим під-жанром фільму жахів та комедії, поєднуючи в собі окремі риси обох названих жанрів та маючи на меті, наприклад, не лише налякати глядача, але й розсмішити його. У цьому сенсі слід згадати, що перші фільми жахів виникли вже на самому початку 20-го ст. у світовому кінематографі («Франкештейн», «Носферату – симфонія жаху», «Голем» тощо) [7].

У комедіях жахів автори часто використовують різні стилістичні прийоми, котрі, з одного боку, поєднують аспекти страху та напруги в ході розвитку сюжетної лінії певного фільму. А завдяки гумору (інколи чорному гумору) та іронії, з іншого боку, серйозні сцени отримують додаткове значення, викликаючи при цьому сміх у глядачів. Серед комедій жахів також часто трапляються пародії на інші, більш відоміші фільми жахів. Окремим аспектом у комедіях жахів є привиди, які присутні у народних повір'ях всіх народів світу. Зазвичай привиди у вигляді духовних істот з надприродними здібностями та певними людськими характеристиками «з'являються» у різних виглядах перед людьми та викликають страх [3].

Саме вказана тематика перебуває в центрі уваги швейцарської комедії жахів «Будинок привидів», дія котрої відбувається у старовинному центрі міста Берна [4]. Основою сюжету цього фільму слугував однойменний роман письменника Ульріха Віхелеггера (*Ulrich Wichelegger*) у опрацюванні відомих швейцарських авторів та сценаристів Курта Гуггенгайма (*Kurt Guggenheim*) та Ріхарда Швайцера (*Richard Schweizer*). До речі, останній автор пізніше отримав дві престижні премії «Оскар» за свої сценарії до фільмів «Марія Луїза» (1946) та «Пошук» (1948). Режисером цього фільму виступив один із найвідоміших швейцарських кінорежисерів Франц Шнідер (*Franz Schnyder*), а музику до нього написав відомий цюріхський диригент та композитор Роберт Блум (*Robert Blum*).

Сюжетна лінія комедії жахів «Будинок привидів» розвивається наступним чином. Згідно зі слухами, у старовинному будинку у провулку Юнкергассе у

центрі швейцарського міста Берн поселилися привиди, які так бешкетують вночі, що їх навіть чують сусіди. Власник цього будинку пан Гутцлі раптово помирає, тому його племінниця-красуня Жанетта (акторка Бланш Обрі) за підтримки нотаріуса Тюффеля (актор Еміль Гегетшвайлер) готується унаслідувати цей будинок. Натомість нотаріус та адвокат за сумісництвом робить стурбований вигляд щодо чуток про привиди у будинку й підтримує ці чутки, воліючи викупити цей будинок за безцінь. З цією метою пан Тюффель звертається до редактора місцевої газети пана Опплігера (актор Герман Галлінгер) з проханням написати репортаж про привиди у будинку на Юнкернгассе. І хоча сам редактор не дуже вірить у привиди, він все ж таки відправляє з редакційним завданням молодого журналіста Ріко Геберлі (актор Якоб Зульцер), щоб цей підготував відповідний матеріал для його газети.

Отримавши це завдання та дозвіл від нотаріуса і нової власниці будинку Жанетти, кореспондент Ріко Геберлі прибуває на Юнкернгассе й знайомиться спочатку з економкою Катрі (акторка Тереза Гізе). Саме від неї журналіст більш детально дізнається про різні привиди, які, на її думку, є душами померлих господарів цього будинку. Тут з'являється нотар Тюффель та пропонує молодому кореспонденту заночувати у будинку, щоб потім упевнитися наочно про наявність чи відсутність привидів й написати про це в місцевій газеті. В цей час Ріко Геберлі також у будинку знайомиться з молодою господинею Жанеттою, яка виказує до нього певні симпатії.

Опівночі у будинку, де ночує Ріко, нарешті з'являється якийсь привид та наближається до переляканого журналіста. У відповідь Ріко дістає пістолета та робить постріли. Наступного ранку журналіста знаходять поліцейські, яким він розповідає про напад привида та про те, що у нього ще й зник гаманець з грошима. Оскільки редактор газети був відсутній, Ріко наполягає на терміновій публікації свого репортажу про привиди в завтрашньому номері, а його репортаж стає сенсацією. Однак повертається редактор Опплігер та примушує Ріко оприлюднити заперечення, називаючи весь попередній репортаж його власними фантазіями та брехнею. На додаток він ще і звільняє молодого кореспондента з роботи. Ріко вимушений звернутися за консультацією до психіатра, доктора Лослі (актор Альфред Рассер), який відкидає всі звинувачення в брехні Ріко. Незабаром цей мисливець за привидами починає сумніватися у існуванні привидів у будинку та разом з племінницею померлого господаря дізнається правду про інсценування привидів нотаріусом, котрий таким чином хотів заволодіти будинком.

Комедія жахів «Будинок привидів» закінчується щасливо, наприкінці журналіст Ріко Геберлі (нажаль сам актор Якоб Зульцер помер наступного року після виходу цього фільму) виправданий та отримує від редактора посаду

кореспондента місцевої газети. Племінниця бувшого господаря будинку Жанетта знову стає господинею будинку, а молоді люди зізнаються одна одному в коханні. Щодо проявів комедійності у цьому фільмі слід вказати на один специфічний прийом його авторів – швейцарський діалект німецької мови, яким говорять дійові особи та який сприяє виникненню різних смішних ситуацій. Натомість при передачі руху привидів у будинку на Юнкернгассе важливу роль відіграє чудове музичне оформлення [6].

Як висновок слід констатувати, що фільм «Будинок привидів» (1942) став важливим етапом у швейцарському кіно, зокрема у жанрі комедії жахів у середині 20-го століття. З одного боку, тематика привидів однозначно надавала цьому фільму характерні елементи жахливості (певна невизначеність, тривожна атмосфера, відчуття страху тощо) [5]. З іншого боку, в даному фільмі важливу роль відіграло висміювання забобонів та віри в привиди, що чудово продемонстрували своєю грою виконавці головних ролей у цій комедії жахів [1].

Список використаних джерел

1. Das Gespensterhaus (vorläufiger Titel): eine Filmkomödie [Drehbuch]. Von Richard Schweizer und Kurt Guggenheim. Zürich: Praesens-Film, 1942. 247 Bl.
2. Dumont H. Geschichte des Schweizer Films 1896–1965. Lausanne: Verlag Schweizer Filmarchiv, 1987. 603 S.
3. Hahn R.M. Das neue Lexikon des Horrorfilms: alles über die dunkle Seite des Kinos: mehr als 1800 Horrorfilme mit Inhaltsangaben, Filmografien und Kritiken / Ronald M. Hahn & Rolf Giesen. Berlin: Schwarzkopf & Schwarzkopf, 2002. 779 S.
4. Pfister Th. Der Schweizer Film während des III. Reiches: Filmpolitik und Spielfilmproduktion in der Schweiz von 1933 – 1945. 2., durchgesehene Auflage. Hettiswil/Schweiz: T. Pfister, 1986. 143 S.
5. Podrez P. Der Horrorfilm. *Handbuch Filmgenre. Geschichte – Ästhetik – Theorie*. Hg. von Marcus Stiglegger. Berlin u.a.: Springer, 2020. S. 539–556.
6. Schlappner M. Bilder der Schweiz im Schweizer Film: Kontinuität und Veränderungen in Vergangenheit und Gegenwart. Aarau u.a.: Sauerländer, 1987. 111 S.
7. Vossen U. Filmgenres. Horrorfilm / Ursula Vossen. Stuttgart: Reclam, 2004. 371 S.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	5
АБАШНІК В.О. Григорій Сковорода у творчості Фелікса Гаазе (1882–1965)	5
АБАШНІК У.В. «Будинок привидів» (1942): особливості швейцарської комедії жахів	9
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. Трансформація освіти в епоху нейромереж	12
БЛИЗНЮК Л.М. Психофізіологічні основи мови і мислення	14
БЛИЗНЮК Л.М., МИХАЙЛОВА Є. Неогумбольдтіанство у визначенні мовної картини світу	16
БОЙЧЕНКО М.І. Цінності використання ші та вартості люської комунікації	18
ВАРЛАМОВА А.В., НЕШКО С.І. Переклад як засіб комунікації	21
ГАЙДЕМАНН Дітмар Герман Моральний скептицизм та етичний релятивізм	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Теорія регіональних розбіжностей Стейна Роккана	30
ДАНІЛ'ЯН В.О., РЯБЧЕНКО С.Р., БАБЕНКО К.А. Соціально-психологічні чинники формування здорового способу життя здобувачів вищої освіти	32
ДАРАГАН А., НАЗАРЕНКО І.Л. Особливості перекладу економічних текстів	34
ДОВЖЕНКО С.С., СВЕТОШ В.Ю. Особливості фізичної активності у зрілому віці у відповідності з європейськими стандартами	35
ДОНЕЦЬ С.М., ТАРУТА А. Переклад українських суспільно-політичних реалій англійською мовою	37
ЗАГРІЙЧУК І. Д. Комунікація та толерантність в умовах сучасної пограничної ситуації	39
ЗРОДНІКОВА К.В., УМРИХІНА К.О. Людина та інформаційно-комунікативні технології: виклик сучасності	43
ЗРОДНІКОВА К.В., МИНИННИК Д.В. Вплив культурної глобалізації на суспільство	44
КІМ К.В., КОВАЛЬОВА О.В., ШАПАТІНА О.О. Комунікації учасників освітнього процесу	45
КОДАЛЛЕ Клаус-Міхаель Дух прощення	47
КОЛЕСНИК К.Е. Образ кайзера Вільгельма в творчості німецького медальєра Карла Гьотца	53
КОЛЕСНИК К.Е., ІХНЕНКО С.О. Англо-ірландська книжкова мініатюра у ранньому Середньовіччі	60
КОММЕДАЛ О. Теорія гендеру та гендерної ідентичності С. М. Ольсен	67

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.
26-27 жовтня 2023 р.

Reports of the XI International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск В.О. Даніл'ян

Підписано до друку 20.12.2023. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. №

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.